

פְּרֻשֶׁת יִתְרוֹ | תשע"ה

אסור לקרא בשעת התפלה | נא לשמור על קדושת הגליון

פְּרֻשֶׁת יִתְרוֹ עֵינַי חַמְדִּי

יזכר לנאור ע"י בית הכנסת שכולנת ע"ן חמד" - אגשרת ציון

לרפואת כל חולי ע"י ובכללם ציון בן צ'חלה ולרפואת והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

פְּרֻשֶׁת יִתְרוֹ - דִּין פְּרוּטָה כְּדִין מֵאָה

העלון מוקדש להצלחת

יחזק אריאל בן טובה
יניב בן גילה
שמאל אימן בן אסתר זרי
שולמית ומרדכי דויטש וב"ב
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
עינת בת רחל ברכה
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה חי הפקות ואירועים
יוסף ליאור בן דליה אפרת פרנסה בקלות ובשפע
נטלי בת יונת
קסיר אפרים וב"ב
י.מ.ש. דורי
אקבלי יוסף חיין בו נסכי

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר
תהצה בתייה בת ימנה נינט
עמית בת טובה
חגית בת גילה
נתנאל בן ג'ינה
אילן בן ג'וליאט

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אליהו דרי בן ימנה
אילנה בת רחמה שמאל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר
רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה

רפואה שלמה

הגה"צ אליעזר ברלנד בן עטיא שליט"א
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי
גילה בת אקבאל- בריאות ואריכות ימים
אסתר בת סוליקה
מדל בת חנה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים
נעם יצחק בן רחל ברכה
אקבאל בת נושפארין שירה שילת בת אורלי
תמר פורטונה בת מיסה רפאל משה בן רחל
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
שלו בן מדל פתימה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
מישא אסתר בת זוהרה
דוד בן נח
עינת בת רחל ברכה
כל עם ישראל

"וְהָיָה כָּל הַדָּבָר הַגָּדֹל יְבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל הַדָּבָר הַקָּטָן יִשְׁפְּטוּ הֵם" (שמות יח, כב)

בתביעה של מליונים רבים והן בתביעה של שווה פרוטה. כל גזל, אף בסכום מועט ביותר ובלתי משמעותי, לכאורה, הינו גזל, והוא אסור וחמור. והדינים היושבים בבית הדין צריכים להוציא את הצדק לאור.

על כן לאו דווקא "דברים גדולים" הובאו על ידי השופטים אל משה, אלא "דברים קשים", שהם לא ידעו האיך לפסוק בהם.

בתהלים (קמז, יט-כ): "מגיד דברו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. לא עשה כן לכל גוי ומשפטיו בל ידעום הללויה".

מפרש הגאון רבי אברהם שמואל בנימינ סופר זצ"ל (בעל ה'כתב סופר'): גם בני נח הצטוו לשפוט, אך עליהם לשפוט בדיניהם כפי הבנתם. אך את תוכנם של המשפטים הודיע הקב"ה רק לבני ישראל. ואילו לכל גוי, הכוונה לבני נח, לא עשה כן ולא הודיע להם. להם נשאר המשפטים כדברים לא ידועים, שתומים וחתומים.

והוא מה שמבואר בתחילת הפרשה הבאה: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (שמות כא, א) - דרשו חז"ל "לפניהם- ולא לפני עובדי כוכבים", שכן תכנם השמימי של מצוות אלו הוא גם כן תורה וחכמה אלקית, אשר לגויים אין כל חלק בה.

יתרו מיעץ למשה רבינו, שרק את "הדבר הגדול" יביאו השופטים אליו, וכל "דבר קטן" ישפטו הם עצמם.

משה רבינו קיבל את עצת יתרו, אך לא כלשונה, אלא כך נעשה הדבר: "ושפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה יביאון אל משה וכל הדבר הקטן ישפטוהם" (שמות יח, כו).

אף כאשר מדבר על כך משה בספר דברים (א, יז), הוא אומר: "והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי ושמעתי".

יתרו מציע, שרק את הדבר הגדול יביאו אל משה, ומשה מורה להביא אליו את הדבר הקשה- אף אם קטן הוא. **ההבדל איננו הבדל לשוני, אלא שוני מוחלט בהשקפת חיים.**

יתרו מזלזל בגזל "קטן" בתביעה ממונית של סכום מועט. "מסכום כזה אתה עושה עסק?!" **האם בגלל סכום מגוחך כזה אתה רוצה ששופטים רציניים ישקיעו מחשבה וזמן?!"** זוהי השקפתם המעוותת של הגויים.

לפי השקפת התורה, דין פרוטה כדין מאה. זאת אומרת, אותו הרכב של בית דין ידון, באותו כובד ראש ובאותה רצינות. הן

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי

רב ק"ק "עין חמד"- מבשרת ציון

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן כוכבה ז"ל

העלון מוקדש לרפואת יצחק בן פנינה הי"ו ולע"ג ראובן עמנואל חיים בן סימה שירין

רפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר ויליד אלחנן רפאל בן איריס

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

7/02/2015		י"ח שבט תשע"ה	
פרשת יתרו			
הפטרה: "בשנת מות"- ישעיהו			
ר"ת	כניסה	יציאה	ר"ת
18:32	16:43	17:56	י"ם
18:28	16:59	17:52	ת"א
18:28	17:00	17:52	חיפה
18:31	17:02	17:55	ב"ש

שואל ומשיב בהלכה – הַתֵּר וְאִסוּר - חֵלֶק ז'

שאלה: ?

מה דין אכילת דבש מלכות ומה הדין של דבש שנפלו בו דבורים?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, מפקח ענף הכשרות- רבנות מבשרת:

דבש העשוי מענבים של גויים אסור באכילה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קכג סכ"ו). וכאשר הם עובדי עבודה זרה, נאסר אף בהנאה. ואף שהדבש עתה מבושל אסור, לפי שתחילתו היה יין של גוי.

דבש של עובד כוכבים מותר, ואינו נאסר משום בישולי גויים, ולא משום גיעולי עובדי כוכבים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיד ס"ז). דבש שלאחר רדייתו מסננים אותו, אף אם נשאר שם מעט רגלי דבורים אשר אינן ניכרות בראייה, מותר באכילה. ומכל מקום יסנן את הדבש. **מקורות:** שו"ת משנה הלכות חי"ג (סימן עט), ובשו"ת דברי דוד ח"ד (חיו"ד סימן ו).

דבש מלכות [טוני רויאל] הוא חומר נזלי למחצה המיוצר מבלוטות מיוחדות הנוצר מעמלת הדבורים הצעירות הנמצא בראשן ומופרש בתא מיוחד בכוורת ונועד להזנת המלכה [מלכת הדבורים בקן] למשך שנות חייה. היות שמזון המלכות מקורו מהדבורה, שלא כמו הדבש הרגיל שמקורו מצוף פרחים, שנאסף על ידי הדבורים מפרחים ומופרש על באמצעותן בכוורת. יש לדון מצד היוצא מן הטמא טמא. נחלקו רבותינו האחרונים האם כשרותו של דבש מלכות מותרת, והעיקר להלכה להקל. **מקורות:** שו"ת ציץ אליעזר חי"א (סימן נט), וחי"ב (סימן נד), הגרש"ז אויערבך בשו"ת מנחת שלמה ח"ב (סימן סה), וכן דעת הראש"ל הגר"מ אליהו כאשר מערבים אותו בדבש הוא מועט ובטל. הב"ד בקובץ בית הלל (אדר ב תשס"ה עמוד עח). וכן דעת הראש"ל הגר"ע יוסף בספרו הליכות עולם ח"ו (עמוד רלג).

דבש שנכנסו אליו נמלים, יחממנו, עד שהוא ניתך ואחר כך יסננו. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן פד ס"ג). ובאופן שאפשר להוציא את הנמלים שלא על ידי בישול, לא יבשלם. **מקורות:** ראה ט"ז (סימן צט סק"ז) ובזבחי צדק (שם ס"ק יט). ועיין שו"ת יביע אומר ח"א (חיו"ד סימן ו אות ה).

דבש תמרים (סילאן) הנעשה על ידי הרתחת התמרים במים, עד שעוברים אל המים מתיקות התמרים וטעמם, ולאחר מכן מסננים את המים במסננת דקה, ומוסיפים חומרים, עד שנעשה כעין דבש, גם כאשר התמרים מתולעים מותר. **מקורות:** הגר"י תופיק בקובץ בית הלל (אלול תשס"ט עמוד נח) וטעמו, כיוון שאין מטרתו לבשל את התולעים אלא כדי לסנן אותם מהנוזל של התמרים. אולם ממרח תמרים אסור לעשותו מתמרים מתולעים, כיוון שטוחנים אותם ונשאר בהם גופו של איסור. וע"ע שו"ת דברי דוד ח"ב (חיו"ד סימן יט).

עֲזָרָה לַזּוֹלָת

מיוחד היה ר' צבי פסח פרנק במידותיו הנאצלות. מעולם לא קבע בביתו שעות קבלה, והיה מקבל את שואליו הרבים בכל שעות היממה. גם אם ישבו בביתו אורחים נכבדים, ומאן דהוא בא לשאול בעצתו, היה עוזב את אורחיו ונפנה לשמוע את דברי השואל. מבלי סיבה מיוחדת, לא היה דוחה את שואליו לזמן מאוחר יותר, והיה מתבטא: "גם הנעליים של השואלים שוות הן אצלי, ואיני רוצה להטריחם לשוב אליי".

בשעת לילה מאוחרת, נשמעה פעם נקישה קלה בדלתו. הרב כבר עלה על יצועו והבן דחהו למחרת, אך כשהרב הרגיש, כי מישהו בא אליו, קפץ ממיטתו, כאילו נשכו נחש ויצא לקראת השואל באומרו: "אם אדם מישראל בא לשאול שאלה בשעה מאוחרת כזו, מן הסתם העניין דחוף ואינו סובל דיחוי".

כאשר חזר מהלוויית בתו ל"ע שנפטרה בדמי ימיה, המתינה בביתו אישה עגונה, שהוזמנה לאותו יום כדי לדון בהיעלמות בעלה, וכנראה לא הייתה מודעת לאסון שפקד את בית הרב. לתדהמת הסובבים לא דחה אותה הרב, ואף האיר לה פנים וישב עמה שעה ארוכה כדי למצוא לה מזור. לבני ביתו, שתמהו על התנהגותו אמר: "וכי מה אשמה עגונה מסכנה זו, שבדיוק ביום שהוזמנה אליי, כך אירע?".

הַפֶּרֶת הַטוֹב

עד כמה רבותינו הכירו טובה לכל הסובבים אותם ובעיקר לנשותיהן, שכן אלמלא הן- לא יכלו לגדול ולעסוק בתורה בשל העבודה הרבה המוטלת בבית ובגידול הילדים. מספרים על הגאון ר' יעקב קמינצקי זצ"ל, כי כאשר הייתה אשתו נוסעת לעשות קניות והיה יושב בביתו ללמוד, היה מטה אוזן כל רגע לשמוע את רעש המכונית על מנת לדעת, האם הנהג השיב את רעייתו, ומיד כשהיה שומע את המכונית מגיעה, על כל גדלותו האדירה בתורה ותלמידיו הרבים, היה מפסיק מלימודו, רץ במהרה לאשתו על מנת לעזור לה בנשיאת סל הקניות.

מְנוּיִים

הַקְדֵּשֶׁת הָעֵלּוּן

לְשִׁאלוֹת בְּהִלְכָה

לקבלת העלון חנם ב- email:
מידי שבוע, שלח את כתובתך אל:
PnineEH@gmail.com

נתן להקדיש את העלון לעלוי נשמת, לרפואה שלמה, להצלחה, חזק הגון,
חֲזָרָה בְּתִשּׁוּבָה וכו" - נא לפנות לליאור בטל" 0504-115673
כתבת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבשם 26א ת.ד. 83375 מבשרת ציון. מקוד 90805

לשאלות נא לפנות לרב
אליהו חיים פנחסי
בטל" 052-6329144

הרב רפאל ג'אמי זצ"ל - עסק בצעירותו כחייט וסוחר בגדים. פעם אחת נאלץ לעבוד עד שעה מאוחרת בלילה ולכן נאלץ להתפלל במניין המקובלים, שכן לא נותר מניין במקום אחר לתפילת ערבית. כך קרה גם שהקשיב לשיעורי המקובלים. יום אחד התקשו החכמים באיזה דבר והלה אמר, "לפי מה שלמדנו שבוע שעבר, אין קושיה". הללו השתאו והתפלאו, איך שהצליח לזכור את הדברים והבינו שניחן בזיכרון מופלא והבנה עמוקה. הם הכניסו אותו לחבורה על אף שהיה באותה תקופה רווק, למד עימם עד שנעשה לראש המקובלים.

בהגיעו לפרקו, נישא לבת עשירים, וזכה לשני שולחנות- תורה וגדולה במקום אחד. לאחר נישואיו, עלה ונתעלה בחכמת הקבלה עד לאין שיעור. באותם הימים, הגיע לתוניסיה שליח דרבנן מחכמי בית אל בעיר הקודש ירושלים, המקובל ר' מסעוד הכהן אלחדאד זצ"ל. רבינו שהיה צמא לחכמה, ינק ממנו רבות מחכמת הנסתר באותן השנים, עד שנעשה מעיין נובע לכל החכמים, שהיו באים להציע לפניו ספקותיהם בחכמה זו. בנוסף, בכל צהרי יום שבת קודש, היה מוסר שיעור בספר 'עץ חיים' ובשמונת שערי האריז"ל במשך כשלוש עד ארבע שעות ברצף.

גאון בנגלה ובנסתר. מגדולי המקובלים בתוניס. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בנסים. בכל שבת לימד כארבע שעות בספר עץ החיים ובשמונה שערים של האריז"ל. על שליטתו בתורת הקבלה העיד תלמידו ר' מצליח מאזוז "שכל כתבי האריז"ל היו מונחים בכיסו".

נפטר ב-כ"ג שבט ה'תרצ"ז. ארונו הועלה לארץ, והוא נקבר במושב איתן (ליד רבי שאול הכהן, בעל "לחם הביכורים").

מתלמידיו: ר' חויתה רחמים חי הכהן, ר' מצליח מאזוז הי"ד.

מרבתי: המקובל ר' מסעוד הכהן אלחדאד זצ"ל (מחבר שו"ת 'שמחת כהן').

השמועה על דבר פטירתו הפתאומית של הגביר אברהם, פשטה ברחבי העיר תוניס כאש בשדה קוצים. הכל הצטערו על לכתו בטרם עת של מה שהיה מרבה בחסד ומוזיל מממונו לעניים בלב רחב וביד נדיבה. אולם, כאשר השיגה השמועה את אחד מידידי העשיר המנוח, יצחק שמו, נתקף הלה בחרדה וחשש מהבאות. ואכן, את אשר יגור ממנו, בא לו.

אך הסתיימו ימי השבעה, נקשו על דלת ביתו שני בניו של הגביר. משפתח את הדלת, הבחין יצחק כהרף עין בשטר שאחזו בידם, ולבו החסיר פעימה. בלשון אדיבה אך דורשת, הציגו את השטר ותבעו, כי יפרע את החוב אשר חייב לאביהם. "כבר פרעתי את חובי!" קרא יצחק בקול רועד. "אם כן, מדוע זה נשאר השטר אצל אבינו?", שלפו היורשים את הקלף המנצח.

"ידיד נאמן היה לי אביכם", השיב יצחק מקווה שדבריו ישכנעו, "וכשפרעתי לו לפני כשבועיים את הסכום במלואו, לא מצא את השטר, והבטיחני, שאך ימצאהו, יקרענו לגזרים... ביש מזל אני, כנראה לא הספיק לעשות זאת" סיים ותלה בשניים עיניים מצפות לאמון. "מניין לנו, שאכן כל כך סמכת על אבינו עד שלא דרשת את שטר החוב כמו כל לווה?!" הקשו האחים פה אחד וסירבו להאמין לו. לאחר ויכוח, הסכימו הבנים ללכת לדין תורה, בסתר לבם כבר ידעו, כי פסק הדין יהיה לטובתם.

בבית הדין סיפר יצחק את סיפורו: "לפני כחודשיים נצרכתי לסכום של אלף דינר לביצוע עסקה גדולה, ופניתי איפוא לידידי הגביר אברהם, זכרו לברכה, בבקשת הלוואה. הלה נתרצה לי בחפץ לב וכתבנו שטר כדת וכדין, בו סיכמנו, שאשיב לו את הסכום תוך חודש וחצי. לפני כשבועיים, בהגיע עת הפירעון, עשיתי מאמצים גדולים, והצלחתי לפרוע לו את חובי עד לפרוטה האחרונה. הגביר חיפש את שטרי בין שאר שטרותיו, אולם לא מצאו. מכיוון שידידים טובים אנו, הנחתי דעתו ואמרתי: 'לא נורא, עוד יום-יומיים תמצא ותחזיר, סומך אני עליך, כשם שסמכת עליי'.

אותה שעה, מי מילל ומי פילל, שתוך שבוע ילך הגביר לעולמו בחטף ב"מ, ולא יספיק להשיב לי את השטר" סיים. ניכרים היו דבריו אמת. בני הגביר הציגו בשתיקה את השטר שבידם. לא היה צורך ליותר מכך. עם כל האמינות ששידר הלווה, אין הדבר יכול לשנות את הדין, יד בעל השטר על העליונה, ואין לדין, אלא מה שענינו רואת.

כשלבנו כבד עליו, יצא יצחק מבית הדין. הוא חס חסר אונים, וידע שמלבדו ומלבד בוראו, אין מי שידוע את האמת. הוא הלך לאיטו, מוטרד ודאוג, "בקושי הצלחתי להשיב את החוב ההוא", הרהר בתוגה, "מהיכן עתה אגייס שוב סכום כסף כה גדול?". תוך כדי מחשבות, הוליכו לבו המר אל קרוב משפחתו המקובל האלקי רבי רפאל ג'אמי. הגיע לביתו והשיח לפניו את מועקתו. בעיני הבדולח שלו, הכיר רבי רפאל מבין ריסי עיניו של יצחק כי אמת לאמיתה הוא דובר. כדי להיות בטוח יותר, פנה אליו בשאלה "האם היית מוכן להישבע שהשבת את כספך?", "כן, בודאי!" השיב יצחק בביטחון. "אם כן", ציווה הרב, "לך, קרא נא לי לבני הגביר, דבר לי אליהם".

משהתייצבו הבנים בבית הרב, פנה אליהם קצרות בשאלה: "אם תשמעו את אביכם המנוח אומר, שהשטר פרוע, התאמינו ותמחלו על החוב?!" הסתכלו השניים איש אל אחיו בתמהון, וענו בלי להבין "בודאי, כמובן!". "אם כן איפוא" - השיב הצדיק - "בואו עמי עתה לבית העלמין". בבית הקברות, ניגשו אל קברו הטרי של אברהם הגביר. הרב הניח ידו על הקבר, עצם עיניו וכיוון מה שכיוון, ואז אמר לבנים: "הטו אזנכם ושמעו את דבר אביכם".

דממת מוות שררה במקום, והנוכחים עמדו מתוחים ודרוכים. לפתע נשמע קול עמוק הבוקע מן הקבר, וקורא בערבית: "כאלץ, כאלץ" (פרוע, פרוע). הם זיהו מיד את הקול, היה זה קולו הברור של אביהם המנוח. האחים נצמדו איש לאחיו בחרדה והנהנו בראשם. רעד אחז בחבורה הקטנה שעמדה שם, לא בכל יום מזדמן לשמוע קול מעולם האמת. בטרם התעשתו, מיד השביע הצדיק את הנוכחים, לבל יגלו את הסיפור לאף אדם כל עוד הוא בחיים! למותר לציין, שהבנים משכו תביעתם לגמרי והשיבו ליצחק את שטרו.

כבוד הורים - חלק א'

תחילתה של הפרשה אירעה לפני כחמש שנים. אחד מחבריו של מיכאל פישברג מתהלך במסדרונות הממשלתיים בדרום אפריקה כבתוך ביתו, והוא שהביא לידיעתו את הנתונים. ממשלת פרטוריה יזמה הקמת עמק סיליקון משלה, כדוגמת עמק הסיליקון האמריקאי בקליפורניה. עיר של היי-טק. מגדלי מחשבים, קריות תעשייה טכנולוגית ברמה גבוהה, תעשיית מכשירי רפואה מתקדמים ובתי-חרושת לתרופות מהדור החדש. לשמע הדברים מיכאל טס ליוהנסבורג וקייפטאון ונפגש עם היזמים ואישי השלטון וגילה, כי אכן מדובר בתוכנית רצינית ביותר, עם תשתית רחבה וגיבוי ממשלתי רשמי, מה יכול להיות טוב מזה. כך החלו נרקמים הקשרים בינו לבין דרום אפריקה,

הכל כבר מוכן לקראת ההתחלה ונותר רק לחתום על החוזים המפורטים, באישור סוללה כבדה של עורכי-דין שיאשרו את החוזים בחתימת ידם, והטבעת החותמת הנוטריונית הרשמית שאין אחריו אפילו שמץ של ערעור. אומנם בתקופה הראשונה יצטרך מיכאל להדק היטב את החגורה, כל תזרימי הממון שלו יופנו לאפיק ההשקעות הדרום-אפריקאי, וכדרך של עסקאות מסוג זה, תחילה אין רואים רווחים, אלא רק הוצאות אין סופיות, אבל לאחר שנתיים-שלוש, להערכת יועצי ההשקעות שלו, יירשמו התשואות הראשונות בגרף עולה, עליה מתונה שתתהפך לחדה ודרמטית בהמשך הזמן. אם הכל יתנהל כמצופה, מיכאל פישברג יכנס למאזן העליון.

"הכרטיסים מוכנים?", שאלה רעייתו, בלילה שלפני הטיסה. "כעת נזכרת לשאול?" ענה מיכאל, "כבר לפני שבוע, מיד אחרי שרבינו שליט"א בירך על המוגמר – קניתי שני כרטיסים". בשעה שאמר זאת, הוא הניף את ידו כמנסה לסלק זיכרון לא נעים, והבעה קלה של מורת רוח חולפת להרף עין על פניו. היא מבחינה בכך ויודעת למה. **הרב שאל את מיכאל, מה אומר אביו על כל הסיפור.**

כשהחלו הדיבורים הראשונים, לפני כחמש שנים, היה ר' דוד חיים פישברג בכושר מלא ובמיטבו. הוא שדחף את מיכאל להיכנס לעולם העסקים. ר' דוד חיים היה איש עסקים מצליח עוד לפני חמישים שנה, כאשר יכלו לספור על אצבעות יד אחת את עשירי הארץ. כשנשאל ר' דוד חיים לדעתו הלא הסתפק בתשובה בעלמא, הוא טס יחד עם בנו ליוהנסבורג, ושהה במקום חודש ימים. לא כמשקיף אלא כשותף פעיל בכל ההחלטות, ליווה את בנו על כל צעד ושעל, והמריץ אותו להתפרס בעסקה לכל האורך והרוחב. **הכל היה טוב ויפה עד לפני שנה.**

לפתע לקה ר' דוד חיים ל"ע באירוע מוחי, ומני אז הוא אינו אותו אדם. זכרונו לקוי וכושר השיפוט נפגע אנושות. הוא אינו מבחין בין דמיון למציאות. למרבה המזל הוא עדיין מזהה את בנו מיכאל ונכדיו ויכול לשוחח שיחה בת דקה. אחרי כן, גוועת השיחה. לאבא אין עוד מה לשאול, ויכולת הריכוז אינה מצליחה למקד את מחשבתו בכל נושא שהוא יותר מדקה. אין צורך לומר, שכושרו הכלכלי הידוע ירד לטמיון. אי לכך, כאשר הרב שואל את מיכאל מהי דעת אביו על השאלה הנידונה, אינו יכול לכבוש אנחה הפורצת ממנו, ובקול שקט מספר לרב מחדש, כי אביו כבר אינו עוד בכושר לצערו, אבל אם להסתמך, על מה שאמר לו אז, ומה שחשב, כשהיה בדעה צלולה, ברור, כי הוא תומך נלהב מאין כמוהו בחתימה מיידית שאין אחריה ולא כלום. "לא שאלתי מה אביך אמר פעם", הפתיע הרב, "רציני לדעת, מה הוא אומר היום?" – "אבל כבוד הרב" משתעל מיכאל במבוכה, "אינני מבין, מדוע עלי לשאול אדם, שדעת הרפואה עליו ברורה וידועה?".

"לך תשאל אותו", עמד הרב על שלו. "תגיד לו, שביקשתי ממנו לחשוב טוב על הנושא" – "יש לרב ספקות?" נבהל מיכאל. והרב ענה: **"יש לנו תורה קדושה, ובה נאמר 'כבד את אביך ואת אמך' ואם יש לך הורים שהיו מעורבים בעסקיך, עליך לשאול ולהתחשב בדעתם, כדי שחלילה לא יפגעו".** מיכאל לא ישכח את אותו ערב. "הייתי אצל רבינו", סיפר לאביו בניחותא לאחר ברכת השלום, "הוא מוסר לך ד"ש". "ופי" שמח האב ושאל, "מי?". "הרב שליט"א", נושם מיכאל נשימה עמוקה. "אה, הרב" חוזר אחריו אביו. מצב רוחו של מיכאל צונח לשפל עמוק. **מה רוצה הרב? הרי זה מדרש פליאה. עם אדם בכושר שכלי ירוד כמו אביו אפשר להתייעץ?** ואע"פ כן, רק מפני אמונת חכמים, מציית לדברי הרב ללא פירושים. הוא יעשה את שלו, ואחרי כן ימסור לרב מה אמר אביו, והרב בעצמו כבר יחליט מה שיחליט...

הוא שוטח לפני אביו את הנושא הדרום אפריקאי, כאילו לא עבר אביו אירוע מוחי, שגרם לו נזק חסר תקנה. האב נרדם באמצע השיחה, אבל מיכאל עשה את שלו. כמה פעמים בכאב נשך את שפתיו לנוכח המראה האפאטי של ר' דוד חיים. ובתום השיחה, מיכאל לא ישכח זאת לעולם, מתעורר אביו פתאום, זוכה בכמה רגעי חסד של צלילות המוח ופולט את המשפט הבא: "בני יקירי, אני יודע שמאוד חשוב לך לנסוע לשם ולחתום על העסקה. **אבל הלב שלי מאוד כבד בגלל זה. יש לי הרגשה רעה מכך.**" "מה אמרת אבא?" זינק מיכאל בתדהמה, "הרי טסת איתי ליוהנסבורג והיית נלהב מאוד". "אני טסתי איתך?" מתפלא האב. "בטוח". האב מעביר יד על מצחו הקמוט. "אני מאמין לך, מיכאל היקר שלי, למרות שברגע זה אינני זוכר מאומה. אבל אמרת לי שהרב רצה שתשאל אותי, והנה שאלת ואני עונה, אילו לדידי **תציית, אל תיחפז, שקול היטב את צעדיך.**" אמר. שתי שניות לאחר מכן, התערפלו עיניו ונרדם.

נסער ונרגש התפרץ לביתו וסיפר לזוגתו על מה שקרה. "אני לא יודע מה לעשות". הייתה להם התלבטות משותפת. העתיד נראה ורוד וזוהר, **האם כדאי לעצור בגלל כמה משפטים של קשיש סניילי? זה נראה חסר טעם לחלוטין. הם החליטו לא לספר כלום לרב ולהעלים ממנו את האמת.** מיכאל קיווה, שהרב לא ישאל אותו מה אמר אביו, שכן במקרה זה יאלץ לגלות את האמת, אבל לרווחת לבו, היה הרב טרוד בבעיות ציבוריות והנושא לא עלה על הפרק. "אנחנו נוסעים מחר בעז"ה" אמר באושר. שעה לפני הטיסה, כמו בחלום בלהות, טילפן האח הסיעודי המטפל באביו ואמר: "אביך אינו חש בטוב ומבקש שתבא להיות איתו". "תגיד לו, שאנחנו עומדים לצאת כעת לנמל התעופה בן גוריון. אני נוסע לחו"ל, אבוא לבקר אותו כשאחזור". הוא שמע ברקע את קול האח המעביר את התשובה לאביו ואת המלמולים הקטועים של אביו, ופתאום נשמע קול האח בתוך השפופרת: "הוא רוצה לדבר איתך, הנה, קח אותו". "מיכאל?" שאל ר' דוד חיים בקול חלוש. "כן אבא". "אני לא מרגיש טוב" לחש האב, "אין לי כוח לאנשים זרים, אני רוצה אותך, את הבן היחיד שלי, על ידי".

המשך הסיפור בעז"ה בשבוע הבא

<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אסתר בת בלה ע"ה נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יפה בת רבקה ע"ה שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמעון בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל מסעוד בן קיט ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי יזידי בן קלרה ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישאל אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל</p>	<p>לע"נ תנצב"ה</p>	<p>הרב שבתי בן אסתר יא אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל גאולה בת טובה ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל הרב עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל דב בן מזל ז"ל סליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחא ז"ל לטיף בן פרחא ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל כל נשמות עם ישראל</p>
---	--	--	------------------------	---